

Avdelning
Utvärderingsavdelningen
Handläggare
Heléne Fröborg
08-563 085 27
helene.froborg@uka.se

Datum
2017-03-28

Reg.nr
42-415-15

Örebro universitet
Rektor

Örebro universitets ansökan om tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnet biologi

Universitetskanslersämbetets beslut

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) beslutar att ge Örebro universitet tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnet biologi.

Ansökan och ärendets hantering

Örebro universitet har den 15 oktober 2015 ansökt hos UKÄ om tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnet biologi. De sakkunniga anförde i sitt yttrande den 7 juni 2016 till UKÄ att aspekten undervisning, kurslitteratur och examination var otillfredsställande vad gäller ämnesfördjupningen i biologi och progressionen mellan utbildningens kurser. Samtliga övriga aspekter bedömdes dock som tillfredsställande. UKÄ instämde i de sakkunnigas bedömning och beslutade den 7 juni 2016 att ge Örebro universitet möjlighet att senast den 7 januari 2017 komplettera sin ansökan. Örebro universitet lämnade den 7 januari 2017 in en kompletterande redogörelse för vilka åtgärder som vidtagits baserat på de sakkunnigas yttrande.

För granskning av ansökan har UKÄ utsett följande sakkunniga: lektor Annika Björn, Linköpings universitet, och lektor Christina Hultgren, Högskolan i Gävle. De sakkunnigas bedömning baseras på Örebro universitets kompletterande redogörelse som lärosätet lämnade in den 7 januari 2017. De sakkunniga anser att aspekten undervisning, kurslitteratur och examination med denna redogörelse är tillfredsställande. Bedömningen av de övriga aspekterna som tillfredsställande i yttrandet den 7 juni 2016 kvarstår. De sakkunnigas yttranden daterade den 7 juni 2016 och den 28 mars 2017 bifogas.

Universitetskanslersämbetets bedömning

Bedömningen av ansökan har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100) samt utifrån UKÄ:s kvalitetsaspekter för denna yrkesexamen.

De sakkunnigas bedömning är att Örebro universitet nu har de förutsättningar som krävs för att ge en ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnet biologi och att utbildningen uppfyller kraven i högskolelagen och de examensmål som anges i högskoleförordningen. UKÄ instämmer i de sakkunnigas bedömning.

Beslut i ärendet har tagits av tf. myndighetschef Annika Pontén efter föredragning av utredare Heléne Fröborg i närvaro av enhetschef Viveka Persson, avdelningschef Karin Järplid Linde och chefsassistent Agnes Ers samt kommunikationschef Agneta Rolfer.

Annika Pontén

Heléne Fröborg

Kopia till:

De sakkunniga

Granskning av Örebro universitets ansökan om tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnet biologi

Uppdraget

Örebro universitet har den 15 oktober 2015 ansökt hos Universitetskanslersämbetet (UKÄ) om tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnet biologi. Vi, lektor Annika Björn, Linköpings universitet, och lektor Christina Hultgren, Högskolan i Gävle (ordförande), har fått i uppdrag av UKÄ att granska ansökan.

Baserat på vårt yttrande daterat den 7 juni 2016 fattade UKÄ samma datum ett beslut om att ge Örebro universitet möjlighet att komplettera ansökan. Bedömningen var att aspekten undervisning, kurslitteratur och examination var otillfredsställande fram till dess att de i ansökan redovisade planerna uppvisat en ämnesfördjupning i biologi och en förtydligad progression mellan kurserna i utbildningen.

Denna granskning berör därför endast aspekten undervisning, kurslitteratur och examination. För bedömningen av de övriga aspekterna hänvisas till yttrandet daterat den 7 juni 2016.

Bedömning

Vår bedömning har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100) samt utifrån UKÄ:s kvalitetsaspekter för denna yrkesexamen. Underlag för bedömningen har varit den kompletterande redogörelsen som Örebro universitet lämnat in till UKÄ den 7 januari 2017, i enlighet med det datum som UKÄ angett.

Utbildningens utformning

Undervisning, kurslitteratur och examination

Ansökan uppvisar ett kompletteringsarbete i enlighet med tidigare delgivet yttrande och det vidare arbetet har bidragit till en förbättring. Genom att justeringar gjorts i den föreslagna studievägen har progressionen tydliggjorts på ett tillfredsställande sätt. Ordningen på kurserna följer ett genomtänkt upplägg i enlighet med den analys som redovisas i den kompletterande redogörelsen. Det framgår genom kursernas mål, innehåll

och genomförande, men också formellt genom angivna förkunskapskrav. Likaså har en relevant ämnesteoretisk fördjupning i biologi inkluderats, samtidigt som det finns ämnesdidaktisk fördjupning i biologi. Ämnet har både den bredd och fördjupning som behövs för undervisningsämnet biologi. En relevant verksamhetsförlagd utbildning i biologi, vilken tidigare saknades, har integrerats i studievägen.

Genom att kurslitteraturen kompletterats med en gemensam kursbok i biologi stärks kopplingen mellan de olika kursernas innehåll. En omfattande och bred litteraturlista gynnar bredd och fördjupning i ämnet. Lärosätet har vidtagit åtgärder för att öka variationen i examinationsformer. Detta motverkar prioritering av en viss typ av kunskap vid examination, vilket bedömargruppen noterar som positivt.

Sammanfattande bedömning: Aspekten undervisning, kurslitteratur och examination är tillfredsställande.

De sakkunnigas rekommendation

Örebro universitet bedöms nu uppfylla alla kvalitetsaspekter för att kunna ge ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnet biologi.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår vi att UKÄ beslutar att ge Örebro universitet tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnet biologi.

För sakkunniggruppen

Christina Hultgren

Annika Björn

Granskning av Örebro universitets ansökan om tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnet biologi

Uppdraget

Örebro universitet har den 6 oktober 2015 ansökt hos Universitetskanslersämbetet (UKÄ) om tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnet biologi. Vi, lektor Annika Björn, Linköpings universitet, professor Joakim Enwall, Uppsala universitet, docent Fredrik Fällman, Göteborgs universitet och lektor Christina Hultgren, Högskolan i Gävle (ordförande), har fått i uppdrag av UKÄ att granska ansökan.

Bedömning

Bedömningen av ansökan har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100) samt utifrån UKÄ:s kvalitetsaspekter för denna yrkesexamen. Underlag för själva bedömningen har varit Örebro universitets ansökan om examenstillstånd samt intervjuer som genomfördes den 11 mars 2016. Vid detta tillfälle genomfördes gruppvisa samtal med högskolans ledning, institutions- och utbildningsledning, samt lärare.

Örebro universitet gavs 2011 tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan (reg.nr 641-933-10). Denna ansökan gäller ett kompletterande tillstånd för undervisningsämnet biologi. Bedömningen har gjorts endast av de delar av ämneslärarutbildningen som avser detta undervisningsämne.

Utbildningens förutsättningar

Lärreresurs

Antalet lärare är tillräckligt i förhållande till undervisningens planerade omfattning. Av lärartabellen framgår att av tolv lärare är fyra professorer och tre lektorer i biologi. Vidare finns två lektorer och tre adjunkter, varav två i naturvetenskaplig omvärldorientering och en i elektroteknik. Av dessa tolv har sju också ämneslärarexamen i biologi. Samtliga tolv lärare har tillsvidareanställning. Det finns bland lärarna både tillräcklig vetenskaplig ämnesbredd samt ämnesdjup och ämnesdidaktisk kompetens som motsvarar kraven för att ge utbildningen. Vid intervjuerna framkom att den vetenskapliga ämnesdidaktiska kompetensen omfattar inriktningen mot arbete i gymnasieskolan. Såväl andelen lärare med vetenskaplig kompetens som andelen lärare med professionserfarenhet är tillräcklig. Sammansättningen av lärare bedöms säkerställa kontinuiteten för den planerade

utbildningsvolymen. Ur lärartabellen framgår det vidare att rimligt med tid är avsatt för lärarnas kompetensutveckling.

Sammanfattande bedömning: Aspekten lärarresurs är tillfredsställande.

Utbildningsmiljö

Vid lärosätet bedrivs forskning och utveckling i ämnet biologi av relevans för lärarutbildningen. Det finns också förutsättningar för att studenterna i biologi studerar i en miljö som ger dem möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt. Internationella och nationella samarbeten har potential att gynna också ämneslärarutbildningen i biologi.

Sammanfattande bedömning: Aspekten utbildningsmiljö är tillfredsställande.

Utbildningens genomförande

Styrdokument

Den allmänna delen av utbildningsplanen är tillfredsställande utarbetad i enlighet med förordningar, föreskrifter och krav. Kursplanerna är utformade så att kursernas nivå, innehåll, antal högskolepoäng, former för bedömning och övrigt presenteras för studenterna på ett tydligt sätt. Trots vissa svagheter i styrdokumentens utformning bedöms de sammantaget vara tillfredsställande.

Sammanfattande bedömning: Aspekten styrdokument är tillfredsställande.

Undervisning, kurslitteratur och examination

Det sammantagna underlaget i form av ansökan och intervjuer ger information om kursinnehåll, bedömning, undervisnings- och examinationsformer. Beskrivna undervisningsformer inkluderar även relevant laborativ- och utomhusundervisning. Det finns en tydlig integrering av ämnesinnehåll och ämnesdidaktik i kurserna. Kurslitteraturen är tillfredsställande trots att den ämne-teoretiska litteraturen är något splittrad.

Valda examinationsformer utifrån kursernas lärandemål och innehåll är relevanta, men viktningen mellan de olika examinationerna ger en systematisk slagsida så att en viss typ av lärandemål premieras. Därmed finns det en risk att utbildningen inte speglar samtliga kompetenser en blivande ämneslärare i gymnasieskolan behöver för undervisning i biologi.

I ansökan är det valda kursinnehållet också begränsat och det finns brister i utbildningens progression samtidigt som en tydlig fördjupning i ämnet biologi saknas. Förslag på potentiella och relevanta områden för fördjupning framkom till viss del när de efterfrågades under intervjuerna. Vid en sammanvägning av aspektens alla delar menar sakkunniggruppen ändå att det inte framstår tydligt att lärosätet erbjuder studenterna den fördjupning i ämnet som en blivande ämneslärare med inriktning mot arbete i

gymnasieskolan i undervisningsämnet biologi behöver. Det framkom inte heller att utbildningen innebär verksamhetsförlagd utbildning i undervisningsämnet biologi.

Sammanfattande bedömning: Aspekten undervisning, kurslitteratur och examination är otillfredsställande. I nuläget saknas tydlig progression i ett begränsat kursinnehåll och det bedöms inte ge studenterna tillräcklig ämnesfördjupning i biologi. Den verksamhetsförlagda delen av utbildningen sker inte heller i undervisningsämnet biologi.

Utbildningens resultat

Säkring av examensmålen

Lärosätet redovisar rutiner som ska säkra att utbildningen ger studenterna förutsättningar att nå examensmålen. Bland annat leder lärarutbildningsnämnden ett omfattande arbete som består av en skriftlig inventering i kombination med möten inom och mellan ämnen kring hur lärandemål, undervisningsinnehåll, bedömning och examination hanteras i kursplanerna och i den faktiska kursgivningen. En målmatrix redovisar en schematisk sammanställning av var olika examensmål täcks in i kurserna inom ramen för utbildningen. Trots att utbildningen har vissa brister i fördjupning och progression finns det enligt bedömarna tillräckliga rutiner och riktlinjer för ett systematiskt kvalitetssäkringsarbete.

Sammanfattande bedömning: Aspekten säkring av examensmålen är tillfredsställande.

Sammanfattande bedömning och motivering till förslag till beslut

Sammanfattningsvis är vår bedömning att Örebro universitet i dagsläget inte har samtliga förutsättningar på plats för att bedriva utbildning för ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnet biologi. Det som är otillfredsställande är aspekten undervisning, kurslitteratur och examination. Det valda kursinnehållet bedöms vara för begränsat och det saknas tillräcklig progression mellan kurserna i utbildningens kursutbud. Däremot bedöms aspekten undervisning, kurslitteratur och examination bli tillfredsställande under förutsättning att lärosätet

- inom utbildningen erbjuder tillräcklig ämnesfördjupning i biologi med förtydligad progression mellan kurser

Aspekten undervisning, kurslitteratur och examination bedöms i dagsläget som otillfredsställande fram tills att nödvändiga kompletteringar har gjorts. Övriga aspekter såsom lärarresurs, utbildningsmiljö, styrdokument och säkring av examensmålen bedöms som tillfredsställande.

De sakkunnigas rekommendation

Örebro universitet bedöms i dagsläget inte uppfylla alla aspekter för att kunna starta en ämneslärarutbildning med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnet biologi innan man kan visa att nödvändiga kompletteringar

gjorts för att aspekten undervisning, kurslitteratur och examination ska bli tillfredsställande.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår vi att UKÄ beslutar att ge Örebro universitet möjlighet till komplettering av ansökan om tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnet biologi.

För sakkunniggruppen

Christina Hultgren

Annika Björn